

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Rodolphi Gwaltheri Tigvrini Antichristvs. Id Est, Homili[a]e
quinq[ue], quibus Romanum Pontifice[m] uerum, &
magnum illum Antichristum esse probatur, quem
prophetaru[m], Christi & apostolorum oracula ...**

Gwalther, Rudolf

[Zürich], [1546]

VD16 W 1065

Rodolphi Gwaltheri Tigvrini De Antichristo Homilia V. Argumentvm.
Antichristi finem & interitum pingit, simulq[ue] quid fideles Antichristiana
grassante tyrannide facere debeant, docet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35409

Homilia

RODOLPHI GVALTHERI
TIGVRINI DE ANTI

christo Homilia V.

ARGVMENTVM.

Antichristi finis & interitum pingit, simulq; quid fideles Antichristiana grassante tyrannide facere debeant, docet.

EXPOSVI hætenus quatuor Homilijs, fratres in Christo dilecti, ea quæ ad Antichristi sedē, ortū, personā, opera & arma cognoscāda faciunt, quæ si cū Romani Pontificis sede, ortu, persona, operibus & armis conferatur, omnia in hunc uere cadere dicendum erit, quæcunq; de Antichristo per Daniele prophetam & Paulum apostolum sunt tradita. Vnde illud sequatur necesse est, Romanum pontificem, qui ecclesie caput, Christi uicarius, cælestis aulae ianitor ipsaq; sanctitas nominari gaudet, uerum illum & insignem Christi Seruatoris hostem, id est, Antichristum esse hominem nimirū peccati, filium perditionis, summamq; illam abominationem, quæ in templo Dei sedem collocās, super omne hoc, quod Dei nomine colitur, sese effert, dum uidelicet quæcūq; solius diuinæ gratiæ sunt & potentiæ, sibi nimium temerario ausu uendicat. Restat nunc ultimus locus, qui de Antichristi occasu & interitu differit, qui & ipse ex locis supra citatis cognoscendus erit, ex quibus non doctrinam modo, sed & consolationem insignem haurire poterimus.

VI. Anti-
christi finis
et interitus

Atqui Paulus apostolus de iniqui huius & impij fine uel interitu loquens, Dominus (inquit) conficiet eum spiritu oris sui, et abolebit claritate uel gloria aduentus sui, id est, aduentu suo claro & glorioso. Duo igitur de Antichristi interitu notari uult apostolus. Primo enim spiritu dominici oris conficiendum

dum & occidendum esse dicit: quod ex *Esaia* desumptum esse *Esa. 11.*
 nuper diximus. Nam is quoque de Christo domino eiusque operi-
 bus loquens, id ipsum iisdem uerbis testatur. Vbi nos sensum uer-
 borum penitius inspicere oportet, quò facilius ut hæc quoque im-
 pleta sint, intelligamus.

Spiritus oris Dei, æternum illud & omnipotens Dei uer-
 bum est, quo in prima mundi origine omnes creaturas condi-
 tas esse & in hunc usque diem conseruari constat. Et hoc qui
 dem gladium illum fore dicit apostolus, quo Antichristum confi-
 ci oporteat. Et gladium certe Dei uerbum idem apostolus no-
 minat, ad *Hebræos* cap. 4. sic scribens: *Uiuus est sermo Dei*
 & efficax, & penetrantior quouis gladio utrinque incidente, ac
 pertingens usque ad diuisionem animæ simul ac spiritus, compa-
 gumque & medullarum, & discretor cogitationum & intentio-
 num cordis. Et sane talem esse facile experiuntur quorum-
 cunque peccata hoc reuelat & arguit. Ad hæc idem contra ho-
 stem nostrum communem nos armans ac instruens gladium
 spiritus, hoc est uerbum Dei, porrigit, quo pugnare nos ipse *Chri-*
stus Saluator noster proprio exemplo docuit. Cū enim ipsum *Matth. 4.*
 quoque, ceu uerum hominem, *Sathan* tentator ille malignus ag-
 gressus est, unico hoc gladio omnia illius iacula excipit simul
 & eludit, ad singulos nimirum insultus tale quid è Dei uerbo
 proferens, quo illum repellere & arma eius infringere posset.
 Quapropter, cum ipsum *Sathanam* Dei uerbo iam olim supe-
 ratum uideamus, nō temere à *Paulo* dictum putabimus, quod
 Antichristum quoque, selectum diaboli organū, spiritu oris do-
 minici, id est uerbo Dei, superandum & conficiendum esse do-
 cet: quæ autem sint huius sententiæ mysteria altius nobis inqui-
 rendum erit.

Eodem loco de Antichristi armis & operibus differens

K

Antichri-
 stus confici-
 tur spiritu
 oris domini

Ephes. 6.

Matth. 4.

Homilia

Paulus, eius potentia atq; operationem Sathanicam fore dixit, eumq; dolis et mendacijs instructum id omne facturum, quod de ipso prophetarum oraculis proditum sit, imo mendaciorum uirtute regnaturum in hominum animis. Nec enim tantam abominationem quisquam reciperet mortalium, cui illa perspecta esset & cognita. At cum dolis & fraudibus hominum animis sese insinuat, alium se quam reuera sit simulat, quin scripturae etiam locis falso citatis simul & expositis faciem suam prodigiosam uelare nouit: mox ab ijs, quos suis seduxit fallacijs, receptus, ita in illorum animis regnat & imperat, ut ipsi fidem habentes quaecumq; iubet faciant, et quaecumq; uetat caueant, quin in omnibus ipsi totis animis addicti uiuant. Porro cum omnis Antichristi tyrannis atq; imperium non alio quam mendaciorum ac fraudum fundamento nitatur, illud ipsum corruat quoq; necesse est, ut primum uerbi Dei, id est, aeternae ueritatis lux hominum animos irradians dolos & mendacia arguerit. Nec enim mendacijs ulterius fidem habere possunt, quibus iam illa sunt cognita, quin pudet potius tam turpiter falsos esse, eosq; quorum artibus decepti errauere, ex animo odiunt. Tunc ergo diuini uerbi gladio in hominum animis uitam simul & Imperium amisit Antichristus, etiamsi corpore adhuc uiuat & in membris suis quam plurimis regnum obtineat. Sed ut certius haec nobis comperta sint, rem ipsam inspicimus oportet, ut nimirum in Romano Pontifice haec contigerint.

Imperium affectans Pontifex, se suosq; conatus omnes nobiles, quales reuera erant, hominum oculis spectandos exposuit, sed diuersis depictos & fucatos coloribus. Primo enim Petrum inter Christi apostolos primatum, imo principatum, tenuisse, tandemq; Romam delatum Euangelium ibidem praedicasse, primumq; Romanae ecclesiae episcopum fuisse, simpliciter

& rudi uulgo persuadendum erat. Hinc ecclesiarum primatus ad Romanā transferri, simulq; & hoc obtineri potuit, Romanū episcopum Oecumenicū et uniuersalē totius ecclesiæ antistitē esse, ut q; Petri apostolorū principis successor Christi uicarius in principali ecclesia sedeat. Ne uero huic tā ambitioso & quastuoso cōmento suus fucus deesset, scripturæ locos misere & uiolēter detortos produxerūt hoies audacissimi. Et cum Christū Petro se filiū Dei esse fatenti dixisse legamus: Tu es Petrus, & sup hāc petrā ædificabo ecclesiā meam: Christi uerba sic intelligēda esse dixerunt, quod Petrū suæ ecclesiæ fundamentū Christus fecerit, & p̄inde ecclesias oēs ad Petri successorē, Romanū uidelicet Pontificē, merito debere respicere. Rursum dicente Domino, Petre pascue oues meas, pascendi uerbu ita exposuerunt ijdē illi, ut Romano Pont. ceu Petri successorī oīm episcoporū & ecclesiarū Imperiū & primatum traditum esse cōtenderent. In eandē sententiā illud quoq; uiolēter traxerunt, quod de clauibus loquēs Christus inq̄: Quicqd ligaueris in terra, erit ligatū in cælis: & quicqd solueris in terra, erit solutū in cælis. Eū enim peccatorū uinculis solutū ac liberatum dixerunt, quemcunq; uel ipse Pōtifex uel alius Pontificis autoritate cōsecratus sacrificex absoluisset: è contra uero peccatorū nodis teneri & dānationem sustinere certā, cuiusq; absolutio illa fuisset negata. Hæc inquā & infinita alia simplicis uulgi auribus atq; animis inculcauerūt hoēs astutissimi, quibus ut primū fides haberi cœpit, Pontificis quoq; tyrannidem & potentiam sentire cœperunt homines. Si cui enim ea fuit mentis audacia, ut se uel Pontifici uel suis opponere auderet, mox excommunicationis fulmine percussus ab oībus quoque pro dānato & perduto est habitus, unde eousq; res p̄gressa est, ut potentiissimis etiam Imperatoribus Romani Pontificis pos

Homilia

rentia formidabilis esse cœperit. Nam nec illis parere digna-
ti, in ipsos quoq; sua iecerunt fulmina, simulq; ne quis excommu-
nicatis Imperatoribus obedire dignaretur, graubus edictis
prohibuerunt: ut in Græcorum Imperatorum gestis, Henry-
chi itē quarti & quinti, Ludouici quarti, Friderychi primi &
secūdi indignis casibus est uidere. Et sane licet summo studio
Romanorū Pontificū improbæ tyrannidi sese opponerent, Ita-
liam quoq; non semel forti manu ingressi aduersos sibi Pontifi-
ces urbe fugarent, aliosq; in eorum locū substituerent, uani ta-
men & irriti fuerūt ipsorū conatus omnes, nec quicquā Ponti-
ficum uiolētia eripere, nec illā prorsus domare potuerunt. Ve-
primū enim Italia discessere, in urbē reuersi Pontifices, amisa-
sam tyrannidē denuo occuparunt, et excommunicationū fulmi-
nibus Imperatores sibi parere coegerūt. Causa uero huius ma-
li fuit unica, quod in hominū animis nōdū obierat Pōtifex, quī
ipsum Christi uicariū esse, ligandi & soluēdi potestate habere,
quin ipsius cœli & inferorū ius obtinere credebant. Nihil ergo
Imperatorū uiribus atq; potētia cōtra Pontificū artes atq; ar-
ma effici aut obtineri potuit unq;. Licet enim ipsis Impatoribus
alijsq; ex ipsorum familia uel aula hominibus doli & fraudes
Romanæ perspectæ essent, easdē tamen uulgus omne ignorās
Pontificū decreta adoranda esse putabat, & eorundē fulmina
tanq; diras Dei iudicis sentētias pertimescēs, eorū nec comercijs
nec cōsilijs sese miscere dignabatur, quos excommunicationis ful-
mine uidebat percussos. Hoc autē omne eò facilius cōsequi po-
tuerunt Romani præfules, quod per omnes Christiani orbis lo-
cos dispersi episcopi & ecclesiarū doctores Romanæ ecclesiæ
authoritatem pro apostolica & diuina cōmendare solebant.

Subiungamus uero hisce ea quæ nostro sæculo contigerūt,
ut quomodo Pauli apostoli uaticiniū hodie impletū sit, uideam-
mus.

mus. Vbi Deo cœlesti atq; benigno patri uisum est, populū suū
 diutina captiuitate pressum asserere et Antichristi domare ty
 rannidē, parua et uilia mundi huius elegit, ut per hæc, quæ ma
 xima et inuicta uidebantur, cōfunderet. Nā Dei spiritu illumi
 nati aliquot fidi doctores & ecclesiarū ministri, ubi in scriptu
 rarū cognitionē pleniorē penetrarunt, diuini oris spiritū, uerbū
 dei scilicet, in publicū proferentes, hoc tā acuto & forti gladio
 multorū manus armauerunt. Hoc igitur contra pseudopphetarū
 dolos muniti hoīes Christū Iesum agnoscere eumq; eccle
 siæ suæ caput unicū, regem & sacerdotē summum, sacrificium
 pro mundi peccatis sufficiens, unicum itē mediatorē et aduoca
 tum apud cœlestē patrem esse, credere cœperūt, et talē qdem,
 qui ecclesiæ nunq̄ non præsens nullius uicarij opera indigeat.
 Et horū eqdem cognitio simul Pōtificis quoq; dolos atq; men
 dacia arguit, sic ut è cōtra eū nec ecclesiæ caput, nec summum
 sacerdotē & regē, & multo minus Christi Saluatoris uicariū
 esse uiderēt. Adhæc Missam quoq; sacrificium p̄ peccatis esse
 nullum, nec papisticæ absolutionis ullā auctoritatē esse didi
 cerunt. Præterea, scripturarū loci, quos uiolēter & impio ausu
 detorserāt homines impudentissimi, ueritatis luce illata uero
 sensu patuere. Et ex his edocti homines Petrum nō ipsam pe
 trā esse, sed à petra, quā confessus erat, sic denominatū fuisse,
 petrā uero Christū esse cognouerunt, qui unicum ecclesiæ fun
 damentū est, cui ecclesia fideiū innixa uacillare nescit. 1. Cor.
 3. Tum pascēdi officiū non regnum aut Imperium, sed docen
 di, monēdi, hortādi, arguendi, corripiendi et consolandi munus
 significare, quæ oīa uerbi ministerio cōprehēduntur, quod non
 uni Petro, sed omnib. apostolis simul commissum esse constat
 Matth. 28. Quin & hoc ostensum est, Petro apostolo nusq̄ pri
 matū aliquē in reliquos discipulos suos cōcessisse Dominū, quā

Homilia

potius oim ambitionē & dominandi cupidinē grauibus uerbis repressisse, si quando carnis infirmitate supati de primatu contendere cœperunt. Matth. 18. 20. Lu. 22. Ioã. 13. De clauibus uero euidenter monstratū est, ijs non pontificiæ excōmunicatiōnis fulmen aut eiusdē indulgentias, sed euāgelij atq; uerbi Dei uirtutē & potentiā significari, quod omnibus, q; fiducia in Christum collocata pœnitentiā scelerū suorum agunt, peccatorum remissionē nuntiat ac diuinis pmissiōibus eorundē animos ob signat et cōfirmat: ē contra uero infidelibus et pœnitere nescijs æternæ dānationis supplicium minatur. Hæc & alia huius generis infinita, ubi diuino uerbo illuminati homines didicerūt, uicissim uero Pōtificis dolos, imposturas & mēdacia deprehenderunt, iā tū in illorū animis Antichristus spiritu oris domini ei iugulatus occubuit. Nec enim ulla amplius ipsius ratiōe habita benedictiones ipsius p maledictionib. maledictiones uero pro benedictionib. excōmunicatiōnes uero eiusdē et fulmina ludibrio habere, omnēq; illius potentiā non nisi impiā & blasphemam tyrannidē æstimare cœperunt. Pontificē ergo perinde ut Goliath olim sub Dauide pprio gladio iugulatū esse uidemus, ijs ipsis nimirū scripturæ locis, qbus misere & uiolēter detortis suā tyrānidē cōfirmarat. Et sic quidē uere impletū est, quod de illo prædixit Christi spiritu imbutus Paulus apostolus. Quamuis enim in mēbris suis horrendū furiat, minas & fulmina spiraret, nihil tamē illius conatib. mouētur uere fideles, q; suū Pōtificem, regē & sacerdotē, caput item & intercessorem unicum in cœlis habēt, in quē unū sublati in cœlestia animis respiciūt, pontificias interim laruas & Babylonæ meretricis multoq; rubentis sanctorum sanguine conatus nihil morati.

Antichri-
stus aduen-
tu domini
abolēbitur.

Addit uero priori alterum quoq; de Antichristi interitu Paulus, atq; glorioso Christi Seruatoris aduentu cum prorsus delendum

delendum esse dicit. Et hæc quidem de nouissimo die & ultimo iudicio loquitur, quo Christus, Dei & Mariæ uirginis filius, irreuocabilem illam de omni carne sententiam feret: sic autem docere uult apostolus, quo iudicio Antichristi scelera tunc punienda sint, quod ipsum Daniel propheta copiosius simul & euidentiùs describit hisce uerbis: Spectabã sane donec posita sunt subsellia, et prouectus ætate sedit: cuius uestimentũ candidum erat ut nix, & capillus capitis eius ut munda lana: cuius soliuũ ut flãmæ igneæ, & eius rotæ ignis flagrãs. Igneum flumẽ dimanabat egrediebaturq; ab eo, & millies mille ministrabãt ei, ac decies mille myriades ante ipsum stabant: quumq; iudicium consedisset, libri aperti sunt. Tũc spectabã maxime propter uocem grandium sermonum, quos cornu loquebatur: & tam diu spectabã, dũ bestia sublata est: & corpus eius peremptũ, ipsaq; proiecta in rogam ignitum. His uerbis Antichristi pœna, & quod de hoc sumetur suppliciuũ, describitur. Et primo quidem iudicẽ Deum cum omni sua maiestate pingit Daniel, ut doceat eũ de Antichristo pœnas sumpturũ esse, cuius potẽtia noĩe & autoritate ipse gloriatur. Deinde iudiciũ iustum et æquũ fore dicit, in quo diuinæ puidẽtiæ et iustitiæ libri aperiẽdi sint, qbus nulla priuilegia, nullæ bullæ, nulla sigilla aut quæcunq; alia sunt huius generis opponi possint. Postremo totã bestiã unã cũ cornu isto paruo in ignitũ flumen uel rogam, id est, in æternæ dãnationis ignem proiectã esse testatur, quẽadmodum & dilectus ille Christi Iesu discipulus docet. Apo. 19. et 20. cap. Totus ergo Antichristus, impietatis et abominationis caput, cum mēbris suis oĩbus, id est, cũ oĩbus ijs, q doctrinæ ipsius fidem habent, ipsi adherẽt & seruiunt, in æternũ dãnationis ignẽ iuxta prophetarum, Christi & apostolorum uaticinia, conijciendus est. Nec ignoro grauẽ & horrẽdam esse illam sententiã: scio

Homilia

hanc proferre apud multos non exosum modo esse, sed & periculi plenum. Dicendum tamen est quod ante nos ueritatis spiritus dixit, & quod Christus fidelis admonitionis loco esse uoluit. Vltimum ergo hoc & nouissimum, quod Antichristum eiusque membra apprehendet, iudicium diligenter nobis considerandum erit, fratres in Christo dilectissimi, & in hoc duo potissimum notabimus.

Pontificiæ
religionis
abominabi-
lis cōditio.

Primo quidem quàm dira & abominabilis pestis Papatus simul atque Papa sit, quem uerum & magnum illum Antichristum esse, hæcenus demonstratum est. Multum enim hic errant simplices quidam & alioqui minime mali homines, qui Papisticam fidem & religionem fatentur quidem falsam esse & ueritati contrariam, interim uero eandem non nisi communem aliam quam ignorantiam ac errorem leuem facileque expiandum esse arbitrantur, quem secuti etiam ad salutem pertingere possint. Et hac quidem opinione dementati, Antichristianæ fidei commercium non multum horrent, nec impium uel periculosum esse arbitrantur, si uel ipsi intra huius sordes subinde hæreant, aut etiam ob quæstum denuo ad has reuertantur, uel liberos suos per coniugiorum aliaque eiusdem generis uincula Papisticæ tyrannidis iugo subijciant. Atqui aliud hic longe ab illorum sententia abluens proponunt Christi & prophetarum oracula, qui Antichristum totum, ipsum uidelicet Pontificem cum membris suis omnibus in æternæ damnationis ignem inextinguibilem conijciendum esse unanimiter testantur. Nec id oraculis modo super hac re æditis docemur, sed eiusdem sententiæ rationes infallibiles uerbo Dei & sacrosanctis fidei nostræ articulis continentur. Vtrinque enim discimus dominum nostrum Iesum Christum unicam salutis uiam, unicum ostium & portam esse, per quam in regnum cælorum possimus ingredi. Ad hæc
Christum

Christum Iesum unicum suæ ecclesiæ caput, unicum & summum sacerdotem, unicum pro peccatis mundi sacrificium, unicum pro humano genere apud Deum patrem intercessorem et aduocatum esse tradunt: sic, ut quotquot illi credere dignantur, æternum uiuant, pereant autem quotquot hunc saluandam rem recipere & agnoscere nolunt. Et horum quidem testimonia in scripturis ubiq; locorum obuia sunt. Christus enim Dominus alta uoce & uerbis disertis, Ego (inquit) sum uia, lux & ueritas. Nemo uenit ad patrem nisi per me. Ioan. 14. Item Ioan. 10. Amen dico uobis, ego sum ostium ouium. Omnes quotquot ante me uenerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oues. Ego sum ostium: per me si quis introierit, seruaabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inueniet. Et paulò post: Ego sum pastor ille bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus. In eandem sententiam multa alia huius generis recidunt, quæ dicuntur alibi, qualia sunt: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego requiem uobis præstabo. Matth. 11. Si quis sitit, ueniat ad me & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de uentre eius fluent aquæ uiuæ. Ioan. 7. Item, Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem ille misit. Ego sum panis uitæ. Qui uenit ad me, non esuriet unquam: & qui credit in me, non sitiet unquam. Ioan. 6. Eodem referri debent, quæ eiusdem spiritus instinctu ab apostolis dicta & scripta legimus. Petrus certe Acto. 4. coram sacerdotibus de Christo loquens, Hic est (inquit) lapis ille, qui reiectus est à uobis ædificantibus, qui factus est caput anguli, nec est in alio quoquam salus. Nec enim aliud nomen est sub cælo datum inter homines, in quo oporteat nos salus fieri. Et Paulus apostolus se iudicat non quicquam scire quàm Iesum Christum, & hunc crucifixum, 1. Cor. 2. Et alibi: Absit ut glòs

Homilia

rier, nisi in cruce Iesu Christi. Galat. 6. Item: Christus Iesus in mundum uenit, ut peccatores saluos faceret, quorum primus sum ego. 1. Tim. 2. Et rursus: Nec enim sepius, sed semel oblatus est Christus, ut tolleret peccata multorum. Hebr. 9. Unus est Deus, & unus mediator inter Deum & homines, homo Iesus Christus, 1. Tim. 2. &c. At quid aliud hæc loca testantur omnia, quàm Iesum Christum solum nobis à Deo patre datum esse, in quo salutem percipere possimus, omni nostra in ipsum collocata fiducia, per quam solam nobis ad ipsum accessus pateat. Hinc uero illud quoque consequatur oportet, ut nimirum eos à salute repulsos dicamus, & (ut Baptista inquit) iræ dei obnoxios, qui huic credere dedignantur. Porro, si in Christum Iesum credere uolumus, eum unicum totius mundi saluatorem, qualis in scripturis proponitur, agnoscamus oportet. Id uero facies nunquam, nec facere poteris, si Pontificem sequi, & illius fidem atque doctrinam recipere uelis. Quomodo enim Christum unicum ecclesie caput agnosces, si Pontificem quoque eiusdem caput esse dicas? Quomodo item Christum Iesum summum totius mundi sacerdotem uere fateberis, si Pontificem quoque Romanum & uniuersalem & Oecumenicum omnium ecclesiarum antistitem uel sacerdotem agnoscere uelis? Quomodo Christum unicum tuam iustitiam & satisfactionem esse credes, si tuorum operum & meritorum iustitia saluari cupias? Quomodo Christum unicum pro peccatis totius mundi uictimam esse, & eundem in ara crucis immolatum iustitiæ patris sui satisfecisse credere poteris, si eundem illum quotidie per ebrietatis & libidinis fœda mancipia, sacrificulos nimirum, pro uiuentium & mortuorum peccatis immolari, fateendum erit? Quomodo Christus Iesus unicus mediator & aduocatus omnium hominum abs te credetur, si diuorum intercessionem precibus & assidua illorum

rum

rum inuocatione expetis? Qua fide deniq; Christum unicam salutis uiam & uera beatitudinis ostium agnosces, si tuorum operum meritis, utpote ieiunijs, confessione, missis, passagijs, ad hæc Indulgentiarum & Bullarum praesidio munitus, uel purgatorij flammis excoctus in caelum penetrare contendas? Nonne uides, ut hæc cum ea fide, quæ nos solo Christo inniti docet, ex diametro pugnent? Necessario igitur fateberis, te à fide in Christum non posse non alienissimum esse, si Pontificis doctrinam sequi, & quam ille tradit, fidem amplecti uelis. Quod si uero à fide in Christum alienus fueris, manet utiq; super te ira Dei, quoad filio dei credere non uis. Vnde si semel susceptam à misericordibus in finem usque retinens Pontificiæ fidei & ecclesiæ membrum esse perrexeris, non aliud te manere potest iudicium, quàm ut cum capite tuo, Antichristo, in nouissimo iudicij die in ignem conijciaris inextinguibilem. Nec enim aliud quod hic medium apparet usquam: quin aut per eum saluemur oportet, qui solus salutem in se habet, aut ab illo exclusi, æternum peribimus. Pontificia ergo fides & religio nequaquam leuis quædam ignorantia & error, quem facile excusare possis, putanda est, nec etiam credendum, quenquam hominum, si huic pertinaciter hæreat, saluari posse. Animæ nostræ hic periclitantur, fratres in Christo dilectissimi: illarum causa agitur, & sic quidem, ut æternæ damnationi nostra eas mancipemus pertinacia. Quapropter clemens ille & mansuetus mundi totius doctor, Iesus Christus, ut in omnibus alijs, ita hic cum primis fideli admonitione nos instruit. Apud Matthæum enim, ut falsos hosce prophetas diligenter caueamus præcipit, illos obseruemus & notemus uigilantibus animis, illius nimirum nunquã non memores, quod tanta fide nos monere dignatus est. Adhæc, cum in reuelatione

Homilia

Apoca. 18. sua sacrosancta, quam Ioanni discipulo suo unice dilecto exhibere dignatus est, Antichristianismi (quem Babylonis nomine figurari uoluit) pœnam diram & horrendam exponeret, inter alia non sine magna grauitate sic ait: Exite de illa populus meus, ne participes sitis delictorum eius, ut nec de plagis eius accipiatis. Exire nos inde iubet Christus fidelis præceptor, ne illius impietatis, idololatriæ & superstitionis reddamur participes: quoniam etiam nisi id faciamus, pœnam nostris imminere ceruicibus minatur. Hæc utinam memori animo perpenderent, qui leui opum iactura territi, aut etiam quæstu uilissimo moti Antichristianæ tyrannidi subesse, quam in Christi & ecclesie ipsius communionem perseuerare malunt: tum illi quoque, qui scientes atque uolentes, non sine præmeditato & maturo consilio, liberos suos Pontificiæ religionis ecclesijs mancipant, ubi ut idola colant compelluntur, fidemque ueram si cognoscant, fateri tamen non audent.

Scio quid hic mihi multi obijciant: Si, inquit, omnes eos damnationi subijcis, quotquot Antichristi, id est, Romani Pontificis partes sequuntur, patres quoque & maiores nostri damnati sint oportet. Es hæc quidem communis illa Pontificiorum querela est, quam apud rude et imperitum uulgus magno cum clamore nunquam non inculcantes multorum animos permouent, qui rem indignissimam esse putant, si maiores suos damnationis filios credere ausint. Hinc uero illud colligere student, quod si sub Pontificia religione uiuentes maiores saluati sint, se quoque eiusdem legibus saluari posse. Nos uero modestius de his loqui, nec Dei iudicia altius rimari aut inquirere uolumus. Quid enim scrutari attinet, quo nam iudicio erga maiores nostros usus sit Deus, qui ante ueritatis reuelationem e uita hac migrauerunt? De eiusdem uero gratia & misericordia non

dia non nisi optima quæq; sperabimus: maxime cum illi non im-
 possibile fuerit, eos qui communi ignorantia decepti errarunt,
 uel in ultimo uitæ articulo illuminare, ut fide in Christū agni-
 ta & recepta salutem consecuti sint. Interim illud nobis certò
 constat, quod si (ut speramus) saluati sunt, non alia ratione aut
 uia quàm Christi merito, non Pontificiæ superstitionis præsi-
 dio, saluatos esse. Non ergo est, quod maiorū exemplis uestros
 errores & superstitionem uelare instituat, ò impudentissimè
 Romanæ abominationis propugnatores. Nihil enim in his si-
 mile, nec aliqua inest conuenientia. Veritatis lucem, quæ ho-
 die clarissima fulget, uidere non potuerunt maiores nostri, ho-
 mines alioqui nec pertinaces nec palàm impij. Adhæc Chri-
 stus dominus eos damnatos ac perditos uocat, qui audito euan-
 gelij uerbo credere, uel oblatum audire dedignantur. Quapro-
 pter cum maiores nostri euangelij uerbum nec audierint nec
 etiam potuerint audire, nunquam eos uestro ordini adnumera-
 re poteritis, qui in ipsum peccatis sanctum spiritum, dum nec
 oblatam ueritatem audire, nec agnitæ fidem habere uultis.
 Quod scelus tam apertum tanto uos premit pondere, ut uere
 & libere ex uerbi diuini autoritate fateri possimus, eos, quot
 hodie in tanta ueritatis luce Antichristi tyrannidem se-
 ctantur & defendunt, ac uicissim saluificum euangelij uerbū
 fidemq; in Christum Iesum impie persequuntur, tandem cum
 capite suo, Romano Antichristo, æternæ damnationis suppli-
 cio excrucianos esse: nisi in tempore impietatem abnegare, &
 uera fide ad Deum animos conuertere discant: quod ut Dei
 gratia illuminati mature faciant, assidue orandum erit. Et
 hæc quidem de abominanda, dira & periculosa Antichristi ty-
 rannide dicta sufficiant.

Secundo loco illud quoq; notandum erit, fratres in Chri-

Homilia

Antichri-
stus manet
usq; ad ad-
uentum do-
mini.

sto dilecti, quod Pauli uerba, Antichristū ad ultimū usq; Chri-
sti iudicis aduentū duraturum, & aliquo modo regnaturū te-
stantur. Licet enim in multorum animis diuini oris spiritu &
gladio uerbi iugulatus moriatur, in multis tamē adhuc per do-
los & imposturas uiuit, quorum uiribus abutens contra Chri-
sti fideles, pugnas indesmenter excitat. Nunquam ergo, quoad
in hoc statu mundus permanserit, ab illius potentia in uniuersum
liberabimur: quin semper suos quoq; seruos & complices
habiturus est, per quos in nos furere & grassari possit. Vnde
nobis quoq; indesmenter uigilandum & assidue pugnandum
erit, ne ab illo uicti succumbamus.

Vidimus iam, fratres, uniuersum Antichristi illius magni
mysterium. Vidimus Romanum Pontificem solum hoc no-
mine et titulo dignū, pro Antichristo haberi debere. Vidimus
quanta huius sit abominatio, & quanto periculo coniuncta
eiusdem sit religio. Deo igitur gratias agemus pio animo, qui
tantum hostem nobis reuelare, & illius insidias patefacere dis-
gnatus est, simulq; orabimus, ut suae gratiae praesidio nos post-
hac ab omni illius tyrannide tueri uelit. Restat nunc ultima
& fidelis Christi admonitio, qua quid ultimo hoc Antichri-
sti tempore nobis faciendum sit, studiose docet. Vbi enim peri-
cula hinc oritura exposuit, ut eadem caueri debeant admonet
his uerbis:

Christi pa-
trapis.

Si ergo dixerint uobis, Ecce in deserto est [Chris-
tus nimirum] nolite exire: ecce in penetralibus aut
claustris, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab
Oriente, & apparet usque in Occidentem: ita erit
aduentus filij hominis. Vbicunq; enim fuerit cada-
uer, illic congregabuntur & aquilae.

His

His uerbis tria docemur, fratres in Christo dilectissimi, quæ Antichristo regnante nos non modo nouisse, sed etiam sequi conuenit. Et primo quidem illud ipsum, quod antea quoque dixerat, repetens, ne ijs credamus monet, qui Christum hic uel illic, id est, qui falsum Christum, uel etiam Dei dona, quæ per solum Christum nobis collata sunt, alibi monstrare instituunt. Porro, ut admonitionem hanc probe intelligere simul & sequi possimus, ea in memoriam reuocemus oportet, quæ de uero Christo, unico nimirum mundi huius saluatore, de quibus falsis Christi in prioribus Homilijs dicta sunt. Verus Christus est, quæ sacræ scripturæ autoritas uerum Deum simul & hominem, unicum item mundi saluatorem, unicum sacerdotem, unicum sacrificium pro mundi peccatis, unicum item ecclesiæ caput & hominum intercessorem in cælis esse, describit. Quotquot ergo Christum hunc alibi locorum, quam in cælis monstrant, quotquot alia ecclesiæ capita, alios mundi redemptores, alia pro mundi peccatis sacrificia, alios item aduocatos, intercessores & mediatores statuunt, hisce Christi uerbis comprehenduntur, & illi ipsi sunt, quibus fidem habere aut credere nequitas est. Hoc ipsum uero in Papatu ab ipso Papa ac membris ipsius tam aperte fit, ut nemo id negare queat. Primo enim Christum Dominum, qui pro nobis crucifixus & mortuus à mortuis resurrexit & in cælos subuectus est, nequam iuxta apostolici symboli articulos in cælis monstrare solent, sed illum uel pane contineri, uel huic rei sacris ædiculis latere dicunt, quas etiam istiusmodi inscriptionibus notare non uerentur: HIC DEVM ADORA. Nonne ergo illi ipsi sunt, qui Christum dominum in peneralibus (quem admodum ipse prædixit) uel claustris monstrant? ut interim de hoc nihil dicamus, quod longe alium Christum docere

Nolite credere.

Homilia

solent, quàm scripturis sacris depingatur. Hæ enim illū nostri causa incarnatum solummodo uerumq; hominem factum esse docent. Hi uero hoc non contenti, impanatum quoq; fingunt, imò talem comminiscuntur, qui indies sacerdotum carminibus ceu Elicius quidam Iuppiter in panem euocetur. Præterea, si de ijs, quæ Christus Dominus suæ mortis merito acquisiuit, sermo instituatur, qualia sunt peccatorum remissio, Dei patris gratia, iustitia, adoptionis ius et æternæ beatitudinis possessio, iam ea quoq; tam aperta impietate & impudentia alibi, quàm apud solum Christum monstrare solent, ut si maxime cupiant, negare tamen non possint. Paulus apostolus Christum nobis à Deo sapientiam, iustitiam, sanctificationem & redemptionem factum esse, seq; non aliud nouisse dicit, quàm Iesum Christū, & hunc crucifixum. Et alibi doctrinæ suæ certitudinem demonstrans, Etiam si (inquit) nos, aut angelus è cælo prædicauerit uobis euangeliū, præter id, quod prædicauimus uobis, anathema sit. Atqui à Pontificibus emissos & consecratos doctores longe aliud prædicare audimus euangeliū, quàm apostoli scriptis suis ad nos transmiserint. Iustitiam enim in hominum operibus ac meritis monstrant. Peccatorum remissionem apud impios & libidinosos, imò omni uitiorum cæno obrutos sacrifices, quærere docent. Dei gratiam & fauorem imaginibus contra Dei præceptum erectis tribuunt, quas etiam eo nomine gratiosas nominare consueuerunt. Quibus si totum illud Pontificiæ religionis chaos coniungas, externis illos, quæcunq; ad salutis negotium pertinent, tribuere uidebis. Et cum unicum nobis patronū & intercessorem monstrant scripturæ, Iesum Christum uidelicet, uerū Deum et hominē, tot illi mediatores, patronos & intercessores præter hunc excogitarunt, quot in cælis beatorū animas esse credunt. Quare uelimus nolimus, eos esse dicendum

1. Cor. 1.
& 2.

Galat. 1.

dicendum erit, quorum hic mentionem facit redemptor & doctor mundi irrefragabilis.

Quid uero hic nobis faciendum, uiri fratres? Christus, **NOLITE CREDERE**, inquit. En breuem, simplicem & perspicuam Saluatoris nostri præceptionem, quæ præsens est aduersus omnem humani figmenti obiectionem antidotum. Impostores esse putabis, quotquot istiusmodi doctrinam introducere conantur, & proinde illorum uerbis non credes. Supina ergo hic iacet omnis Pontificum, patrum & Conciliorum autoritas, qua illi cum primis nituntur. Si enim illi Pontificem obijcere uelint, quasi nimirum illi fides habenda sit, qui ecclesie caput plus satis ambitioso nomine & titulo dicitur, non est tamen quod eius nos moueat autoritas. Hic enim uerum illud & summum ecclesie caput, supremum item sacerdotem nostrum dicentem audimus, **NOLITE CREDERE**. Nec est, ut Conciliorum Canones & patrum decreta iactitent: contradicit enim illorum autoritati Concilium hoc, quo nullum haberi uel fingi potest sanctius, cuius præses caputq; unigenitus Dei filius & æterna Dei ueritas, coram dilectis suis apostolis de nouissimi sæculi impostoribus differens, ne illis fidem habeamus præcipit. Audiant nunc patrum decreta, expectent Conciliorum Canones, & impudentissimorum hominum figmentis sese subijciant, quibus mendacia ueritate chariora sunt, & qui perire quàm saluari malunt. Quid enim illos moramur amplius? Quid Conciliorum autoritatē expectamus miserè? Num Christi autoritas apud nos fidem mereri non potest, nisi hominum consensu approbata fuerit? Quin Christum potius & ab ipso constitutum doctorem gentium audiamus. Si angelus è cælo prædicarit euangeliū, præter id, quod nos prædicauimus, anathema sit. Et si dixerint uobis, Ecce hic Chris-

Homilia

stus, aut illic, **NOLITE CREDERE**. Quicumque ergo peccatorum remissionem, iustitiam, Dei gratiam & salutem alibi quam in solo Christo Iesu, illumque ipsum alibi quam in caelis monstrare audent, anathema sint & fidem mereantur nullam, quocumque tandem splendore clari & quantacumque uerborum gratia & autoritate excellant. Quod si uero ea quorundam est contumacia & caecitas, ut his potius quam Christo saluatore, tam fideliter nos admonenti, fidem habere uelint, eos suae permittamus oportet libidini. Sentient olim miseri, & magno quidem suo malo, quem ducem secuti sint.

Nolite
exire.

SECUNDO loco ne exeamus monet Dominus, si uel falsum Christum doceant, uel se alibi, quam in caelis monstrent. Quae licet de corpore quoque eo sensu exponi possint, ut passagiam omnesque salutis & religionis ergo peregrinationes prohibeat Dominus: cum primis tamen ad animam mentemque nostram transferri debent, sic nimirum, ne haec a Christo Domino & Saluatore nostro exiens alibi salutem quaerat, sed ipso certa & inconcussa fide nitatur. Et in his quidem quae ad salutem nostram faciunt, latent omnia. Ut enim in solo Christo Dei patris fauore, peccatorum remissionem & salutem inuenire licet: sic a salute et uita excidat oportet, quotquot a Christo exeunt, ipsique soli firma fide adherere dedignantur. Plurimum ergo refert, fratres in Christo dilecti, ut nouerimus, quo pacto in domino permanere & penes hunc perseverare possimus, maxime cum ipsum dicentem audiamus: Non omnis qui dicit, Domine domine, introibit in regnum caelorum, sed qui fecerit uoluntatem patris mei, qui in caelis est. Docent autem haec ipsa uerba, quid illos facere deceat, qui in Christo manere & cum ipso in regnum caelorum ingredi cupiunt. Dei patris caelestis uoluntatem exequamur oportet: quae uero illa sit, ex eiusdem Domini & apostolorum uerbis cognoscere poterimus.

Matth. 7.

Es

Et primo quidē ipse Dominus de uoluntate patris apud Io
annem differens cap. 6. inquit: *Hæc est uoluntas eius, qui misit* Dei uolun-
tas, Crede-
re filio.
me, ut omnis qui uidet filiū & credit in eū, habeat uitā æternā.
Dei ergo uoluntas bona & nobis salutaris est, hunc sibi finem
propositū habens, ut salutem percipiamus æternā: ea tamē con-
ditione, ut filiū cognoscamus & in eum credamus, quē propter
nos in mundū mittere dignatus est. Primus ergo uoluntatis dī
uine articulus uerā, certā, solidā et incōcussam fidem in Chri-
stum Dominum & Saluatorē nostrum requirit, qua ipsi adhæ-
rentes in ipso solo quæramus, quæ ad salutē consequendā sunt
necessaria. Fides uero hæc certā & perfectā Christi cognitio-
nem postulat, ne scilicet dum fidē iactitamus, nihil præter nu-
dam aliquā uanāq; opinionē animo nostro gestemus: sed ea dun-
taxat firma & incōcussa mente credamus, quæ per Christū Do-
minum æternæ ueritatis uerbo nobis proposita sunt. Talē uero
hoc nobis Saluatorē describit: **I E S U S C H R I S T U S** ue Ioan. 14.
Mich. 5.
rus & naturalis est Dei patris filius, eiusdē cū patre ab æterno
substantiæ, potētiae, naturæ et maiestatis. Desinitis uero tēpori Phil. 2.
Hebr. 2. 5.
&c.
bus propter nos homo factus est, nō quidē deitate posita, sed hu-
manitate assumpta, sic ut qui ab æterno deus fuerat, nūc in una
& indiuisa psona uerus Deus simul et homo sit. Et homo quidē Gene. 3.
factus, oīa quæ hoī (excepto solo peccato) euenire possunt, su-
stinuit. Vt homo enim natus corpore et uiribus ætatis successu
creuit et corroboratus est. Itinere fessus quieuit, iamēq; sitimq; Luc. 2.
Ioan. 4.
Matth. 9.
Luc. 19.
Matth. 26.
passus est. Dolore etiā animi correptus lachrymas fudit. Imō
mortē mortisq; dolores horruit, et eosdē tamē ppter nos patien-
ti et forti pectore subiuit. Priusq; uero mortis suæ tēpus appro-
pinquaret, nō miraculis modo & signis stupēdis diuinitatē suā
hoībus uoluit innotescere: sed et patris sui uolūtātē reuelās sa- Matth. 5.
lutis et beatitudinis doctrinā, certā et absolutā nobis tradidit.

Homilia

Matth. 10. Sed & discipulos delegit, quos ueritatis doctrina et spiritu suo
& 28.
Acto. 1. instructos ipse cælum cõscendens in omnẽ terrarum orbẽ emit
Hebr. 8. teret. Mortuus uero iustitiæ patris sui satisfaciens morte sua
9. & c.
Gen. 3. semel semetipsum pro nobis offerens mundi peccata sufficienti
uictima expiauit. Nam morte sua ueteris serpentis caput con-
2. Cor. 15. culcauit, imperiũ fregit & uires abstulit, tum & resurrectio-
Acto. 1. ne sua gloriosa ipsam mortem deuicit. Tandem in cælos subue-
Ephes. 4. ctus cælorum portas, quas peccatum nobis clauserat, denuo
patefecit, carnemq̃, quam ex nobis assumpserat, nostræ resur-
rectionis & salutis arrabonẽ & pignus in cælis esse uoluit. In
Hebr. 5. 9. cælis uero residens unicus & supremus est noster Pontifex,
2. Tim. 2. qui ut corpus suũ pro nostris peccatis uictimã obtulit: ita pro
2. Ioan. 2. nobis coram patre suo cælesti intercedit indefinenter, sic ut no-
Hebr. 4. bis, quantumuis peccato obnoxij, tutus tamẽ ad thronum gra-
tiæ aditus pateat. Talem (inquã) Christum, talemq̃ saluatore
scripturæ oracula nobis proponunt, eaq̃ Dei patris uoluntas
est, ut talem esse firmiter credamus, quæq̃ in illo nobis collata
Fides quid. sunt, nusquam alibi instituamus quærere. Atqui fides, de qua
nobis sermo est, non nuda quadam uanaq̃ est opinio, quæ in nu-
dis uerbis & non nisi oris confessione consistat: sed uiua est
ἡ πίστις, quæ Dei spiritu hominum animis insita, omne salutis
& religionis negotiũ cõplectitur. Vt enim uera fide Iesu Chri-
sto Dei filio niti possimus, Dei patris quoque cognitione nobis
opus est. Hunc si uere, qualis est, agnouerimus, eundem timebi-
mus quoq̃, nec id modo, uerum etiam præ omnibus alijs dilige-
mus, ac eidem filiali timore & amore obstricti in omnibus obe-
dire dignabimur. Promanabit ex eiusdem fontis scaturigine,
quicquid ad externã quoq̃ religionẽ requiri potest. Nec enim
in hac nostræ rationis figmenta audiemus, sed ad Christi do-
ctrinã & exemplum unice respiciẽtes ab illa tori pendebimus.

Quem

Quem ubi uiderimus ecclesie suae ita consuluisse, ut illam inu-
 tili ceremoniarum pompa grauare noluerit, sed paucis conten-
 tus ea duntaxat quae ad salutem sufficere possunt, comendarie
 (qualia ferè sunt, Verbi praedicatione, baptismus regenerationis
 symbolum, & Cæna gratum mortis dominicæ nostræq; redem-
 ptionis memoraculum) nos quoq; iisdem illis contenti, nihil ultra
 addendum putabimus, nec scrutabimur quicquam altius, siquidem
 illi credere, ipsumq; saluatore, regem et sacerdotem fidumq; hu-
 mani generis doctorem agnoscere uelimus. Quotquot ergo sim-
 plicem hanc Christi doctrinam uerbiq; Dei oracula sedulo sectan-
 tur, nec uanis aliorum figmentis sese patiuntur abstrahi, ijs fide-
 lis hæc Christi admonitio salutaris est & utilis. Quotquot ue-
 ro fidem & religionem suam hisce terminis includi nolunt, sed cæ-
 cè indomitum pecus septa transiliunt, de Christo aliter quam scripturis
 doceatur sentiunt, salutem uitaeq; alibi locorum, quam in Christo sal-
 uatore unico quaerunt, nouis item ceremonijs nouaq; religionis
 forma ecclesiam grauant, hi huius tam fidei admonitionis im-
 mores contra Christi præceptum **EXERVNT**, et sese non sine
 praesenti aeterni periculo seduci patiuntur. Quapropter simul
 hinc omnibus patere posse arbitror, quibus causis hodie impediti
 teneamur, ne uel agnitam ueritatem Christumq; dominum deserere,
 uel in Pontificis partes transire, & illius doctrinae & religioni
 nos subicere possimus. Obstat enim Christi præceptum, quod
 transire non nephast modo, sed & nobis cum summo animarum pe-
 riculo coniunctum est. Nec quenquam hominum tam caecum arbitror,
 qui non uideat eam Pontificis doctrinam esse, qua suos sectatores
 ut à Christo unico saluatore exeant, abstrahit. Nec enim de
 hoc, ut scripturis traditum est, differit. Quae uero per solum Chri-
 stum humano generi collata sunt, alibi, imò infinitis locis alijs
 monstrare consuevit. De religione tam interna quam externa longe

Homilia

aliter, quàm Christus olim, disputat. Ad diuos relegans à crea-
torè abstrahit. Ceremoniarum chaos et onus Leuitico sacerdo-
tio longe grauius ecclesiæ inuexit, quo miserè torquentur impe-
riti uulgi cōscientiæ. Adhæc argento & auro redimere docet,
quæ gratis per Christū nobis collata sunt, & quæ sola fide de-
bent percipi. Quid multis? Christū & salutē per hunc partā ijs
in locis monstrat, in quibus nec Christus nec salus est. Quo aīo
igitur, et qua cōscientia illum sequi poterimus, qui Christū di-
sertis uerbis & aperta uoce clamantē audimus, **NOLITE
EXIRE.** Num ergo terminos fidei & religionis à Christo
præfixos trāsire audebimus? Absit hæc à nobis tam impia te-
meritas, fratres. Furiat licet mūdi princeps, furiat huius uica-
rius uel minister Pontifex, furiant huius cōsilijs excitati princi-
pes, furiāt Cardinales, Patriarchæ, Episcopi, Præsules, Abba-
tes, Præpositi, Decani, Suffraganei, Monachi, et totus ille sa-
crificulorū & sacerdotū utriusq; sexus cœtus, sonent ubiq; imò
crepent, tonent, fulgurent ac fulminent Concilia, maiorem ta-
men penes nos autoritatē unici illius dicti esse conuenit, quàm
ut omnium horum uires, potentiā & conatus formidare, et pro-
pterea contra Christi præceptum ab ipso exire instituamus.
CHRISTVS enim est rex ille gloriæ, imperator inuictissi-
mus, & Maiestas illa sacrosancta uerèq; augusta, in cuius con-
spectu omne genua flecti debet, qui et hostes suos pertinaces fer-
reo scepro conteret, pedibusq; suis scabellum subiiciet.

Transcramus nunc ad alterū diuinæ uoluntatis caput, quod
Paulus in 1. ad Thes. epist. 4. cap. in hunc modū exponit: Hæc
est uoluntas Dei, sanctificatio uestra, ut abstineatis à scortatio-
ne, & sciat unusquisq; uestrum suum uas possidere cum sancti-
ficatione & honore, non cum affectu concupiscentiæ, quemad-
modum & gentes, quæ non nouerunt Deū. Hic mihi paulisper
aures

Phil. 2.

Pfal. 2. 110.

Voluntas
Dei, Sancti-
ficatio no-
stra.

aures præbete, o Romanistæ & Papistæ impudentissimi. Vos,
 inquã, qui fidem in Christũ et sacrosanctã euangelicã ueritatis
 doctrinã hoc noie infamem & exosam reddere studetis, ut quæ
 bona opera requirat nusquã, quin illa ipsa ceu inutilia & super
 flua reijciat prohibeatq;. Cum enim omnẽ nostrã redemptionis
 & salutis gloriã soli Christo uendicamus, uestris aut operibus
 & meritis nihil tribuimus, mox magno cum impetu proruentes
 per nos bona opera dãnari omniq; uitiorũ libidini fenestrã ape
 riri clamitatis. Quãm falso aut, quãm impie, temere & impu
 denter id faciatis, nõ ex nobis (quos iam ante exosos habetis) sed
 ex electo illo Christi saluatoris organo, Paulo apostolo, disci
 te. Quamuis enim is ubiq; locorũ hoc ferẽ unũ inculcet & ur
 geat, ut per Christũ Iesum sese saluari sciant hoies, quin etiam
 disertis uerbis, se nõ quicquã aliud præter Iesum Christũ, eũq;
 crucifixũ nouisse fateatur, nõ tamen impiã hanc, blasphemã &
 uere Antichristianã cõclusionem infert, ut bona opera uel inu
 tilia uel superflua esse dica t, uel hoies suæ carnis libidẽ et affe
 ctus prauos sequi iubeat: nec eam fidem statuit, quæ peccandi
 securitatem generet. Sed hæc (inquit) est uoluntas Dei, sanctifi
 catio uestra. Cum enim Christus Iesus nos sanguine suo ab
 lutos sanctificarit & spiritus sui templa fecerit, tales nos esse
 uult apostolus, qui in sanctificatione hac perseverantes, pecca
 torũ sordibus minime inquinemur. Et propterea scortationis 1. Cor. 6.
 hoc loco cum primis meminit, quod scortator in proprium cor
 pus peccans sacrosanctũ illud, templum q; maxime prophanat:
 interim uero scortationis titulo omnẽ immunditiem, qua homo
 polluitur, uult intelligi. Addit enim: Vt sciat unusquisq; uestrũ
 suum uas, id est, corpus suum possidere cum sanctificatione
 & honore, sic nimirum ut Dei nomen in nobis & uita nostra
 sanctificetur, nec gentibus similes ui uamus, quæ à Dei cogni

Homilia

tionem sunt alienissimæ. Atqui sanctificatio hæc fidei fructus est, & talis quidē, ut hac fides carere nō possit. Nam si te acerba Christi morte et doloribus immanissimis è peccati tyrānide & dānationis ignibus redemptum esse credideris, & hanc unicā habueris tuæ salutis ac uitæ spem, hanc profecto salutē tuā, quæ tāto redempta est per filiū Dei pretio, nunquā adeo uilem et abiectā æstimabis, ut ob carnalium affectuū breui momento peritura gaudia illā perdere uelis. Adhæc, si Christum Iesum per fidem uere induisti, uestem hanc tam nobilem, oībusq; auri ac gemmarum thesauris pretiosiorē, nequaquā fœdis peccatorū operibus pollues, quin licet humanæ naturæ imbecillitate superatus cecideris, mox tamen resurgens lapsum tuū amarè deflebis: Quapropter arborē quoq; bonā scripturæ fidē esse dicunt, quæ fructus malos ferre nō possit. Nā cum hæc spiritus sancti opus sit, opera quoq; spiritus proferat oportet, dilectionē nimirum geminā, Dei & proximi, spem, consolationem, iustitiā, innocentiam, puritatem, patientiā omnēq; reliquum uirtutū chorum. Discimus ergo hinc fratres, primo eos in uerā fidem & religionē, quæ solo Christo nititur, summe blasphemos esse, quotquot euāgelij doctrinā bonis operibus inimicā esse dicunt: secundo, eos in Christo uere permanere, et ipsi adhærere firmiter, qui nō uerbis modo fidem iactitant, & huius cōfessione nuda gloriantur, sed & uitæ sanctimoniam student, atq; in hoc incumbunt unice, ut suum uas, pretioso ablutum Christi sanguine, purum mundumq; conseruent. Nec enim Christi membrum aut discipulus dici poterit, qui Christianæ puritatis et sanctimoniam oblitus, sese peccati mancipium, imò sathanæ organum, cōstituit.

Latet ergo in hac Christi Saluatoris nostri admonitiōe & consilio uera illa atq; æterna lex, regula item infallibilis, quā ille oībus suis discipulis cōmunem esse uult, et singulari studio
ut ses

ut secundum hanc uitã & religionem suam instituãt, postulat. Atqui breuis hæc est, simplex & perceptu facilis. Præcipit enim, ne fidem habeamus ijs, qui uel falsum Christũ monstrãt, uel ipsum Christum quæq; illius merito nobis collata sunt, ali bi locorum quærere docent: quin scripturis niti, ab ijsdem nec latum unguem recedere, sed in omnibus quæ uel ad Deũ ipsum uel cultum Dei attinent, ea firma & indubitantĩ fide, charitate item, innocentia & uitæ puritate sequi iubet, quæ sacris literis edocti sumus. Huic regulæ cedant oportet omnes monachorum et monialium constitutiones et Canones, quibus in Patu mire superbiunt. Quicumq; enim iuxta hanc regulam incedunt (ut Paulus inquit) pax super eos, & misericordia, & Gal. 6. super Israelẽ Dei. E contra uero olim se grauiter errauisse sentient, quotquot tam fidi monitoris immemores aliam uitæ fideiq; regulam sibi sectandam proposuerint.

VENIMVS nunc ad tertium & ultimum admonitio- De ultimo
nis huius caput, quo de ultimo suo aduentu Christus differit, aduentu do-
primo quidem docens, quomodo, qua forma, specie & gloria mini.
uenturus sit, deinde uero sanctorum & fidelium, quam ultimi
iudicij tempore accepturi sunt, conditionẽ exponens. De primo
his uerbis pronuntiat: Sicut fulgur exit ab Oriente, & appa-
ret usq; in Occidẽtem: ita erit aduentus filij hominis. Docemur
hic, fratres, Dominum ut fulgur de improviso uenturum, &
tunc quidem temporis, quando pacem, securitatem & gaudia
sibi quã maxime pollicentur homines. Sic enim Paulus apo-
stolus Christi uerba in priori ad Thessalonicen. exponit, scri-
bens: De temporibus & articulis temporum, fratres, non est
opus ut uobis scribam. Ipsi enim plane scitis, quod dies ille Do-
mini ut fur in nocte uenturus sit. Cum enim dixerint, Pax &
tuta omnia, tunc repentinus eis imminet interitus, sicuti dolor

Homilia

partus mulieri pręgnati: nec effugient. In hunc uero finē hęc dicuntur & scribuntur, fratres, ut animis totis excitati uigilemus & accingamur, ut ad Domini aduentum ceu frugi serui parati inueniamur.

Deinde ideo quoq; fulguris similitudine uititur Dominus, ut aduentus sui speciem uel formam demonstret. Et sic quidem se non humilem, uilem, contemptum & abiectum, qualis olim in carne uixit cum hęc diceret, uenturum monet, sed magna claritatis luce, gloria, potentia & maiestate stipatū, sic ut hęc cunctis quoq; hostibus suis formidini & terrori futura sit. Et huc etiam Danielis uerba (superius quidem citata, sæpius tamen repetenda) faciunt, quibus ille nouissimum illud Domini iudicium describit hoc modo: Spectabam donec posita sunt subsellia, et prouectus ætate sedit, cuius uestimentū candidum erat ut nix, & capillus capitis eius ut mūda lana: cuius solium ut flammeæ igneæ, & eius rotæ ignis flagrans. Igneū flumen dimanabat egrediebaturq; ab eo, & millies mille ministrabāt ei, ac decies mille myriades ante ipsum stabant etc. Similia his Dominus quoq; apud Matthæum dicit 25. cap. Cum uenerit filius hominis in gloria sua, & omnes sancti angeli cum eo: tūc sedebit super sedem glorię suę, & congregabuntur ante eum omnes gentes &c. Scribuntur autē et hęc, fratres, non ut tyranno similis nos terrere uelit Dominus, sed ut horū memores, uis tam nostram omnem sic instituamus ut in glorioso illo aduentu ipsius coram iusto et tremendo iudicio possimus subsistere. Eum enim iudicem habebimus, qui nec mundi gloria & potentia terreri, nec generis nobilitate flecti, nec munerum opibus moueri potest. Vnicum uero illud, quod respicit & remunerat, est Fides per charitatem operans, Gal. 5.

Fidelium in
aduentu do
mini condi
tio.

Alterum, quod ultimo hoc admonitionis suę capite tractat
Dominus

Dominus hoc est, quod quæ nam suorum in aduentu hoc & iudicio glorioso conditio futura sit, edocet. Durum enim & horrendum carni uideatur, cum omnia mundi huius, quibus unice delectatur, peritura aliquando & omnes nos coram tanto iudice sistendos esse audit. Sed consolationis plenum est, quod hic Dominus loquitur: Nam ubicunq; (ait) fuerit cadauer, congregabuntur & aquilæ. Et hic quidem fideles aquilis, se uero escæ ad quam illæ conuolent, confert. Vt enim aquilæ sublimi uolatu ad nubes quoque penetrant, solisq; intuitu (cuius radios reliqua animantia ferre non possunt) cum uoluptate fruuntur: Ita fideles quoque fidei alis super omnia mundi huius studia subuecti animos suos in cælos attollunt, ubi illorum est *παρίσταμα*, conuersatio & ius ciuitatis semper permansuræ: & sic quidem mentis suæ oculis Solem iustitiæ, Christum Iesum uidelicet, intuentur, qui iustitia nostra est, & unica illa atq; uiuifica esca fidei. Ipse enim est panis ille uitæ, qui per fidem manducatus nos pascit ad uitam æternam. Atque qui aquilas hasce, fideles nimirum ad se congregandos esse dicit Christus, sic nimirum ut uno quasi momento ad ipsum colligantur, tã qui olim in fide uera obdormierunt, quàm quos adueniēs Dominus accinctos & paratos in fide inuenerit. Sic enim hæc Christi uerba Paulus exponit. 1. Theff. 4. Hoc uobis dicimus in uerbo Domini, quod nos qui uiuemus et reliquæ erimus in aduentu Domini, nequaquam præueniemus eos qui dormiunt. Quoniam ipse Dominus cū hortatu & uoce archangeli, ac tuba Dei descēdet de cælo: & mortui in Christo resurgēt primū: deinde nos q̄ uiuemus, qui reliqui erimus, simul cū illis rapiemur in nubibus in occursum Domini in aera, et sic semper cū Domino erimus. Proinde consolemini uos mutuo sermonibus his. Videte aut, fratres dilecti, quā læta, iucūda, & plena cōsolationis sint,

Phil. 3.

Homilia

quæ de glorioso illo Christi in iudicium aduentu scripturis traduntur. Vbi si Pontificios audire uelimus, ea dicent, quæ non timorem modo atq; terrorem, sed & desperationem hominum animis incutere possint. Signa enim commenti sunt horreda et dira, quorum commemoratione omni consolationis gaudio rudes spoliarunt, & eosdem terruerunt grauissime. At per apostolos loquens Christi Saluatoris spiritus, ita de eodem differit, ut quod nobis in Papatus tenebris agētibus terrori fuerat, nūc gaudio & uoluptati sit, sic ut assiduus uotis & desyderijs ardentibus Dominum expectemus, & illius aduentum appropinquare cupiamus. Quæ enim & quanta erit sanctorum gloria, cum qui mortui in terram & puluerem resoluti fuerant, corporibus clarificatis resurgent, uiuentes uero uno momento transformati omnem corruptionis naturam, & quicquid in ipsis corruptibile ac mortale, infirmū item & doloribus obnoxium fuerat, exuent, moxq; Christo sponso suo coniuncti cū ipso ad æternam ueræ beatitudinis gloriam trāsferentur? Tunc inquam fideles aquilæ suum illum iustitiæ Solem perpetuo intuebuntur, & esca uitæ æternæ cibabuntur, ut esuriant nunquam. E contra uero dirum illud & infelix coruorum atq; uulturum genus, impij nimirum tyranni ac ecclesiæ hostes, qui in hoc mundo contra domini sanctos ferro & igne omniq; crudelitatis genere grassati sunt, omnes item belluini, uētri & peni dediti homines, ad suum quoq; cadauer congregabuntur, ad immanem illam & fœdam bestiam eiusq; caput Antichristum, ut cū ipso constricti conijciantur in stagnum ardens igne & sulphure, tuncq; sentiant, quem secuti sint, quemq; in uita hac agentes oderint. Quoniã uero, cum maior erit de his differēdi opportunitas, copiosius de his differemus, hæc nunc paucis attigisse sufficiat.

Hactenus

Haecenus uero quinque Homilijs omne Antichristiana ty-
rannidis mysterium audiuius, simulque fidum Christi Salua-
toris consilium cognouimus, quod ille nouissimo saeculo sequi
iubet. Gratias ergo agemus patri caelesti deuotis et pijs ani-
mis, qui tantum periculum nobis reuelare suisque contra hoc con-
silijs instruere dignatus est. Studebimus uero, ut admonitioni-
bus domini intenti, ita eum sequamur, ne nos frustra monuisse
uideri possit. Adhaec cum ex Pauli apostoli uerbis constet, An-
tichristum non alio quam spiritus gladio, uerbo Dei nimirum,
conficiendum esse, nec alio posse confici, sic animos nostros in-
struemus, o fratres, ut magna apud nos sit uerbi autoritas, ut
illius studium prouehatur ab omnibus, ut denique ea diligentia
hoc legere, audire, et cognoscere studeamus, ut huius uirtute
in nostris animis Antichristus confectus occidat, uiuat autem
in iisdem Christus Dominus: ne uidelicet in tremendo die iudi-
cij cum immani et foeda bestia in damnationis ignem coniecti
pereamus, sed ceu uera Christi membra et fideles
aquilae aeterno cibo saturi ad escam in-
deficientem Solemque iustitiae
aeternum congregemur,
Amen.

APOCAL. XVIII.

CECIDIT, cecidit Babylon magna, & facta
est habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spi-
ritus immundi, & custodia omnis uolucris im-
mundæ & inuisæ. Quia de uino iræ scortationis
eius biberunt omnes gentes. Et reges terræ cum
illa scortati sunt: & mercatores terræ de uirtute deli-
ctiarum eius diuites facti sunt. **EXITE DE ILLA**
POPVLVS MEVS, ne participes sitis deli-
ctorum eius, ne & de plagis eius
accipiatis, &c.